

Phẩm 5: XUẤT THÀNH

Vua lại cho bày thêm
Đồ năm dục hấp dẫn
Để ngày đêm vui chơi
Mong vui lòng Thái tử.
Thái tử rất chán ngán
Hoàn toàn không ưa thích
Chỉ nghĩ khổ sống, chết
Như sư tử trúng tên.
Vua sai các quan lớn
Con, em hàng quý tộc
Tuổi trẻ, nhan sắc đẹp
Thông minh giữ lễ nghi
Ngày du ngoạn đêm nghỉ
Để lấy lòng Thái tử.
Vui chơi không bao lâu
Lại xin vua du ngoạn
Thái tử ngồi xe ngựa
Vật trang nghiêm các báu
Cùng những người quý tộc
Vây quanh ra khỏi thành.
Thí như bốn thứ hoa
Nặng lên đều hé nở
Thái tử xem cảnh đẹp
Người hầu cũng nương theo
Rời thành dạo vườn rừng
Đường sửa rộng lại bằng
Cây cối hoa quả tốt
Tâm vui nên quên về
Thấy người cày bên đường
Xới đất giết sâu trùng
Tâm Ngài sinh buồn thương
Đau hơn gai đâm tim,
Lại thấy nông phu kia
Cực khổ thân gầy ốm
Tóc rối, mồ hôi chảy
Mình dính đầy đất bùn
Trâu cày cũng khốn khổ
Lè lưỡi thở dập dờn
Tánh Thái tử từ bi
Sinh tâm rất thương xót
Buồn thương Ngài than dài.
Ngài nhẹ ngồi xuống đất
Quán sát các khổ này

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Suy nghĩ pháp sinh diệt:
Than ôi! Các chúng sinh
Ngu si không giác ngộ.
Ngài an ủi mọi người
Mọi người tìm chỗ nghỉ.
Dưới bóng cây Diêm-phù
Ngài ngồi thẳng, suy nghĩ
Quán sát các sinh tử
Khởi diệt biến vô thường
Tâm định yên bất động
Mây năm dục tan bay
Có giác và có quán
Nhập sơ vô lậu thiền
Lìa dục sinh vui mừng
Chánh thọ tam-ma-đề.
Thế gian rất cay đắng
Già, bệnh, chết phá hoại
Rốt cuộc thân chịu khổ
Mà không tự hay biết
Chán già, bệnh, chết kia
Vì nó là khổ lớn.
Nay Ta cầu thẳng pháp
Không nên đồng thế gian
Từ nhỏ, già, bệnh, chết
Mà trở lại ghét người
Quán chân thật như vậy.
Tuổi trẻ, đầy sức lực
Luôn đổi thay không dừng
Rốt cuộc rồi cũng chết
Không vui cũng không buồn
Không nghĩ cũng không loạn
Không ngủ không đắm dục
Không hại, không ghét người
Vắng lặng lìa năm cái
Ánh trí tuệ càng sáng.
Bấy giờ trời Tịnh cư
Hóa thành vị Tỳ-kheo
Đi đến chỗ Thái tử
Thái tử đứng dậy đón
Hỏi rằng Người là ai?
Đáp: "Tôi là Sa-môn
Chán sợ già, bệnh, chết
Xuất gia cầu giải thoát.
Chúng sinh già, bệnh, chết
Biến hoại không tạm dừng

*Nên tôi cầu thường vui
Không diệt cũng không sinh
Tâm oán, thân bình đẳng
Không vì cầu tài sắc
Chỉ ở nơi núi rừng
Vắng lặng, không mưu cầu
Trần tượng đã dứt bật
Sống nổi chốn vắng lặng
Không lựa chọn tinh thời
Khất thực để nuôi thân”.
Liền ở trước Thái tử
Bay thẳng lên hư không.
Tâm Thái tử vui mừng
Chỉ nghĩ Phật quá khứ
Đặt ra oai nghi này
Tướng ấy nay vẫn còn
Ngồi thẳng suy nghĩ đúng
Liền được niệm chánh pháp
Vậy phải làm cách nào
Được toại ý xuất gia
Giữ tâm, gìn các căn.
Đứng dậy, trở vào thành
Quyến thuộc đều đi theo
Bảo thôi, đừng đi xa
Trong thâm khởi thương xót
Phương tiện vượt thế gian
Thân tuy theo đường về
Nhưng tâm ở núi rừng
Như voi điên bị xích
Thường nghĩ đạo đồng trống.
Khi Thái tử vào thành
Gái trai ra đón rước
Người già muốn làm con
Trẻ muốn làm chồng vợ
Hoặc mong làm anh em
Các bà con quyến thuộc
Hoặc sẽ được như nguyện
Mong dứt bỏ các tập.
Tâm Thái tử vui mừng
Chợt nghe nói dứt tập
Lời này Ta thích nghe
Nguyện này chắc sẽ thành
Nghĩ kỹ vui dứt tập
Tâm Niết-bàn thêm lớn
Thân như ngọn núi vàng*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Tay tròn như vòi voi
Tiếng nói như sấm xuân
Mắt xanh như trâu chúa.
Tâm là vô tận pháp
Mặt như vàng trắng tròn
Sư tử đầu đàn bước
Từ từ vào hoàng cung
Như con trời Đế Thích
Tâm kính thân cũng kính
Đi đến chỗ vua cha
Cúi đầu và thăm hỏi,
Nói việc sợ sinh tử
Tha thiết xin xuất gia
Tất cả các thế gian
Muốn cầu chân giải thoát.
Vua cha nghe xuất gia
Tâm liền rất sợ hãi
Giống như voi điên lớn
Quấn giết cành cây con,
Liền cầm tay Thái tử
Rơi lệ bảo con rằng:
Hãy thôi, đừng nói vậy
Chưa phải lúc y pháp
Tuổi trẻ tâm dao động
Hành pháp thường sinh lỗi
Cảnh năm đục lạ thường
Tâm vẫn chưa chán là,
Xuất gia tu khổ hạnh
Tâm chưa thể quyết định
Trong rừng núi vắng vẻ
Tâm chưa được vắng lặng,
Tâm con tuy ưa pháp
Chưa đúng lúc như ta
Con nên nhận việc nước
Nhường ta xuất gia trước.
Bỏ cha, dứt nỗi dòng
Đó là không đúng pháp
Nên bỏ ý xuất gia
Thọ học pháp thế gian
An vui được danh tiếng
Thái tử khéo chối từ
Rồi sau sẽ xuất gia.
Lại tâu xin vua cha
Thực hiện cho bốn việc
Sẽ bỏ ý xuất gia:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Giữ mạng con còn mãi
Không bệnh, không suy già
Các vật không tổn giảm
Vâng lệnh không xuất gia.
Vua cha bảo Thái tử:
“Con đừng nói như thế
Bốn việc như thế ấy
Ai có thể giữ được
Con xin bốn việc ấy
Sẽ bị người cười chê
Hãy bỏ tâm xuất gia
Hưởng thụ vui năm dục”.
Thái tử lại tâu vua:
“Bốn việc không giữ được
Hãy cho con xuất gia
Xin đừng cố giữ lại
Con ở trong nhà chấy
Sao cha không cho ra?
Phân tích về lý thường
Ai nữ không chấp nhận
Nếu phải tự chết đi
Chẳng bằng lia đúng pháp
Nếu không lia đúng pháp
Chết đến ai giữ được”.
Vua cha biết tâm con
Nhất quyết không lay chuyển
Chỉ nên ra sức giữ
Cần gì phải nhiều lời
Chọn thêm các thể nữ
Vui năm dục hấp dẫn
Ngày đêm luôn canh chừng
Không cho đi xuất gia.
Các vị quan trong nước
Đi đến chỗ Thái tử
Dẫn nhiều các lễ luật
Khuyên nghe lời vua cha.
Thái tử thấy vua cha
Buồn thương khóc rơi lệ
Lại trở về trong cung
Ngồi lặng im suy nghĩ.
Các thể nữ trong cung
Gần gũi vây quanh Ngài
Hầu hạ nhìn dung mạo
Mắt không hề tạm rời
Như nai rừng mùa thu

Mắt nhìn thẳng thợ săn.
Dung mạo của Thái tử
Giống như núi vàng ròng
Kỹ nữ cùng chiêm ngưỡng
Nghe dạy, hầu tôn nhan
Kính sợ, xét tâm Ngài
Như nai trong rừng kia
Dần dần đến chiều tối.
Thái tử ngồi trong đêm
Nhưng ánh sáng rực rỡ
Như trời chiếu Tu-di
Ngồi trên tòa bảy báu
Xông ướp hương chiên-đàn.
Các thể nữ vây quanh
Trổi tiếng Càn-thát-bà
Như con Tỳ-sa-môn
Các tiếng nhạc trời hay.
Tâm Thái tử nhớ nghĩ
Vua xa lìa bậc nhất
Tuy trổi các tiếng hay
Cũng không vào tâm Ngài.
Bấy giờ trời Tịnh cư
Biết đến giờ Thái tử
Quyết định nên xuất gia
Trời chợt hóa hiện đến
Che mắt các kỹ nữ
Khiến họ đều ngủ say
Xiêm y đều xốc xếch
Hở hang lộ thân hình
Mê man nằm nghiêng ngả
Nhạc cụ nằm ngổn ngang,
Dật dựa hoặc nằm sấp
Hoặc giống lao xuống vực
Anh lạc như xiềng xích
Xiêm y quấn vào thân
Ôm đàn nằm ngã giữa
Giống như người thợ khổ.
Thị nữ nằm loạn khắp
Như hoa Ca-ni rụng
Ngặt nghẻo dựa tường ngủ
Hình dạng như sừng treo,
Hoặc tay vịn cửa sổ
Như thây chết thối cổ
Luôn há mồm ngáy vang.
Ôi thôi! Nước dãi chảy

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Tóc rối, lộ thân hình
Trông như người điên cuồng
Vòng hoa rũ che mặt
Hoặc úp mặt xuống đất
Hoặc toàn thân cựa động
Như chim riêng vùng vẫy
Hoặc thân gối lên nhau
Tay chân gác lên nhau
Hoặc mặt mày nhăn nhó
Hoặc nhắm mắt mở miệng
Nhiều thân nằm ngổn ngang
Bữa bãi như xác chết.
Lúc ấy Thái tử ngồi
Quán sát các thể nữ
Lúc này thật xinh đẹp
Nói cười tâm ranh mãnh
Yếu điệu dáng thướt tha
Sau giờ đây xấu bản.
Tánh người nữ như thế
Làm sao dám gần gũi
Tắm gội, giả trang sức
Mê hoặc tâm người nam
Nay Ta đã biết rồi
Quyết định đi, không nghi.
Bấy giờ trời Tịnh cư
Bay xuống mở cửa thành
Ngài từ từ đứng dậy
Ra khỏi đám thể nữ
Ngập ngừng vào phòng trong
Mà bảo Xa-nặc rằng:
Giờ tâm Ta khát ngưỡng
Muốn uống nước cam lộ
Mau dẫn ngựa kia đến
Muốn đến nơi bất tử.
Tự biết tâm quyết định
Vững chắc thể trang nghiêm
Thể nữ vốn xinh đẹp
Nay đều lộ tướng xấu.
Lúc này cửa còn đóng
Giờ đây đã tự mở
Những điều kiện tốt này
Là phước tiện bậc nhất.
Xa-nặc thâm suy nghĩ:
Nếu vâng lời Thái tử
Trốn đi, vua cha biết

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bị phạt, mang tội nặng.
Chư Thiên gia sức thân
Bất giác dẫn ngựa đến
Ngựa hay, yên ngồi phẳng
Làm bằng các thứ báu;
Ngựa cao, đuôi lại dài
Lưng hẹp, lông tai ngắn
Bụng nai, cổ ngỗng chúa
Trán rộng, mũi bầu tròn
Cổ rồng và ngực vuông
Đầy đủ tướng ngựa quý.
Thái tử võ đầu ngựa
Xoa thân mà bảo rằng:
Vua cha thường cỡi ngựa
Xông trận đánh thắng giặc
Nay Ta muốn nhờ người
Đi đến bến cam lộ
Chiến đấu nhiều binh lữ
Vinh hoa lắm bạn cùng.
Người đi buôn tìm báu
Kẻ theo buôn cũng đông
Gặp khổ, khó thấy bạn
Cầu pháp, càng ít bạn
Nếu được hai bạn này
Chắc chắn được an lành.
Giờ Ta muốn vượt thành
Hóa độ chúng sinh khổ
Nay người muốn tự lợi
Và giúp các chúng sinh
Thì phải nên cố gắng
Đường dài chớ mỗi mệt.
Khuyên rồi, Ngài lên yên
Giật dây cương lên đường
Dáng người in điện các
Bóng ngựa như mây trắng
Giữ thân, chẳng buông lời
Nén thở, không dám động
Bốn thần nâng vó câu
Vắng lặng không tiếng động
Nhiều lớp cửa khóa chặt
Thiên thần làm chúng mở.
Kính trọng ai bằng cha
Thương ai hơn thương mẹ
Các quyến thuộc trong ngoài
Ái ân cũng buộc ràng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Có tình nhưng không nghĩ
Nhẹ nhàng ra khỏi thành
Mắt hoa sen thanh tịnh
Mọc lên từ bùn nhơ
Quay nhìn cung phụ vương
Mà nói lời ly biệt:
Không vượt sinh già chết
Không có cuộc đi này.
Tất cả các Thiên chúng
Rồng, Quỷ thần trên không
Vui theo, khen lành thay
Chỉ lời này chân đế.
Các Trời, Rồng, Quỷ thần
Vui được tâm khó được
Đều đem ánh sáng mình
Dẫn dắt giúp sáng thêm
Người ngựa lòng nôn nóng
Đi nhanh như sao rơi
Phía đông trời chưa sáng
Đã vượt ba do-tuần.*

